

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemcy. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Nabożeństwa żałobne za duszę ś. p. Cesarza Franciszka I.)

Lwów, 3. marca. W pamięć dnia zgonu Jego c. k. apost. Mości niezgasłej pamięci Cesarza Franciszka I., odbyło się wczoraj o 9. godzinie zrana w rzymsko-katolickim kościele katedralnym uroczyste nabożeństwo żałobne, na którym znajdowały się wszystkie władze cywilne i wojskowe tudzież wielka liczba nabożnych ze wszystkich stanów ludności.

(Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych i handlu. — Pożyczka loteryjna. — Mianowanie. — Plany budownicze w konkursie. — Utarczki w Hercegowinie.)

Wiedeń, 28go lutego. Ministeryum spraw wewnętrznych mając na względzie monopol tytoniu i tabaki i chcąc konsumentów zachować od szkody, wydało instrukcyje do władz politycznych, w jaki sposób obwieszczenia iść mają sprzedaży i sprowadzania zagranicznego tytoniu i tabaki i jak postępować względem nieupoważnionych handlowych agentów podejmujących się sprowadzania takiego tytoniu i tabaki.

Władze finansowe, urzęda celne i przełożeni straży finansowej zostali o tem zawiadomieni z odwołaniem się na dekret z 11. grudnia 1857 z tym rozkazem, ażeby na zachowanie tych zakazów najściślejszą dawali bacność i postrzeżone wykroczenia w tej mierze donosili niezwłocznie drogą władzy finansów krajowych przynależnym władzom politycznym (Namiestnictwu, oddziałowi namiestnictwa, krajowemu rządowi), ażeby z przestępcami postępowano według przepisów karnych.

— C. k. uprzywilejowany austriacki kredytowy zakład dla handlu i przemysłu podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że otrzymał najwyższe pozwolenie, zaciągnąć dla c. k. uprzywil. kolei Cesarzowej Elżbiety, dla c. k. uprzywil. towarzystwa żelaznej kolei Cisy, dla c. k. uprzywilejowanej południowo-północnej niemieckiej łącznej kolei i dla towarzystwa parowej żeglugi austriackiego Lloyda pod zabezpieczeniem wysokiej administracyi państwa, loteryjną pożyczkę czterdziestu milionów złr. m. k. i wydać zato 42 miliony złr. walutą wiedeńską i 420.000 udziałowych obligacyach po 100 złr. walutą wiedeńską. Wydawanie udziałowych obligacyi nastąpi w kwietniu bieżącego roku.

— C. k. ministeryum handlu potwierdziło wybory prezesa p. Wincentego Kirchmayera i wiceprezesa Adama hr. Potockiego dla krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej.

— W skutek rozpisane go konkursu dla zyskania planu na rozszerzenie miasta zgłosiło się dotąd 426 ubiegających. W przekazaniu, że już wszyscy, którzy postanowili brać udział w konkursie, są zaopatrzeni w plany wystawione w ministeryum spraw wewnętrznych, ustaje z dniem 28. lutego wszelkie na ustne żądania bezpośrednio wydawanie planów.

Zresztą wydawane będą powyżorzeczone plany i przygotowane roboty także i później zgłaszającym się, jednak dopiero na pisemne podania do ministeryum spraw wewnętrznych. Plan wodociągów i gazowych rur równie jak istniejących kanałów odchodowych będzie udzielany do przegladnienia zaczawszy od dnia 5go marca b. r. rano od 10. do 1. godziny po południu.

Tryest, 24. lutego. Donoszą z Hercegowiny: Dnia 22. b. m. uderzyli rajowie pod wodzą Wukolowicza a Czarnogórcy pod rozkazami senatora Iwona Rakow-Rakonicza na korpus Sahli Baszy pod Zubeami. Walka trwała aż do późnej nocy. W samym początku uciekli się Turcy do udanego odwrotu na równinę, gdzie lepiej było działać armatom i jeździe. Toteż w dalszym toku bitwy, odparli powstańców z znacznymi stratami na wzgórze. Turcy mieli postradać w rannych i zabitych 100 ludzi, powstańcy zaś dwa razy tyle. Po bitwie zajęły obiedwie strony swe dawniejsze stanowiska, oczekując dalszych posiłków.

Ameryka.

(Komonfort ustąpił z Meksyku. — Sprawa Walkera.)

Z Nowego Yorku donoszą pod dniem 9. lutego, że stosunki wikłają się coraz bardziej. Były prezydent Komonfort i jenerał Harza przybyli z Veracruz do Meksyku. Zdaje się, że po 11dniowej walce pobił Zuloaga rządowe wojska, że dnia 21. stycznia opuścili Komonforta własne jego wojska, poczem musiał uchodzić z miasta, a na jego miejsce mianowano Zuloagę prowizorycznym prezydentem. Zuloaga opierając się na duchowieństwie powrócił im dobra. Tymczasem przeciwnicy Juarez, Parodi i inni mają sposobie się do walki z nowym rządem. Sonorę zawichrzyły także krwawe wojny domowe.

— Parostatek „Fulton“ przywozi wiadomości z Nowego Yorku, że Walker i takzwany pułkownik Anderson zostali w nowym Orleanie oskarżeni o nadwreżenie prawa neutralności. Według dawniejszych wiadomości stanął Walker osobiście do powiatowego sądu z propozycją, by mu wytoczono proces.

Anglia.

(Pora zimowa dotkliwa. — Nota lorda Cowley do hr. Clarendona.)

London, 25. lutego. Od kilku dni panuje w stolicy bardzo łagodne i suche powietrze, a powiew wiatru wschodniego oczyszcza powietrze z wszelkich wyiewów wilgotnych. Brak śniegu dał się uczuć dotkliwie tej zimy, a młode zasiewy zimowe ucierpiały wiele od mrozu. W niektórych stronach kraju mianowicie w Yorkshire, Nottinghamshire powysychały studnie i źródła, że wodę do picia musiano sprowadzać na wozach.

— Przedłożona w Izbie niższej na dniu 22. lutego nota lorda Cowleya do hr. Clarendona jest dosłownie treści następującej:

„Mylordzie! Uwiadomiony telegrafem, że większość Izby przyjęła pewną rezolucję, która przygania rządowi, że pozostawił bez odpowiedzi notę hr. Walewskiego z dnia 20. stycznia, poczytuję sobie za obowiązek w obec Ciebie mylordzie, oświadczyć jako nie mając polecenia udzielić urzędowej odpowiedzi na pomienioną depezę, mogłem przeciw korzystając z prywatnych instrukcyi Waszej Wielmożności wyjawić rządowi francuskiemu daleko dokładniej i jak niemnam o wiele dobitniej sposób myślenia, zasady i zamiary rządu Jej królewskiej Mości, niżbym to był zdołał, ustrajając mowę moją w szatę urzędową.

Kiedy hrabia Walewski wyprawiał swą notę, doszło było właśnie do bardzo wysokiego stopnia oburzenie przeciw urojonej objętności Anglii w tak ważnej sprawie dla Francyi, jaką jest życie Cesarza. Słusznie czy niesłusznie panowało mniemanie, że każdy spisek przeciw Jego ces. Mości organizował się w Anglii, niemniej też, że ustawy angielskie ubezpieczają sprzysiężonych. Zadane przedstawienia przeciwne ze strony rządu Jej król. Mości nie odniosłyby były wówczas pożądanego skutku, a jakakolwiek rządowa odpowiedź na notę hr. Walewskiego, mogła łatwo wywołać spór między obydwojma rządami, któryby misto uśmierzyć, podniecił jeszcze panujące rozdźwięczenie. Chcąc zrzec się wpływu zwyczajny i utrzymać się z urzędową odpowiedzią na depezę hr. Walewskiego, pokąd nie zapadnie pewność, czy parlament zechce zgodzić się na żądanie rządu Jej królewskiej Mości.

Nie należy jednak zapominać, że Wasza Wielmożność, wstępując na tę rozsądną drogę, nie pominął żadnej sposobności, aby w poufny sposób uwiadomić rząd francuski co do rzeczywistego znaczenia podniesionej kwestyi. Od początku całej tej nieszczęsnej sprawy przemawiałeś mylordzie zawsze jasno i otwarcie. Mam w tej chwili przed sobą listy Waszej Wielmożności, w których w sposób godny Waszej Wielmożności, stajesz w obronie prawa przytulku, jakiego Anglia udzielała zawsze wychodźcom każdego stanu i każdej narodowości, i oświadczasz w zarówno wyraźnych jak stanowczych wyrazach, że wszelkie naruszenie tej wielkiej zasady naszej konstytucyi jest czystem niepodobieństwem, a starasz się zarazem wykazać na odwrot, jak bezsilną byłaby każda uchwała parlamentu, aby ludzi zapamiętałego charakteru odwieść od zapamiętałych przedsięwzięć. Będąc wiernym, acz bardzo słabym organem Waszej Wielmożności, zastępowałem sumiennie twe zdanie i zasady, a gdy-

bym mógł Cesarza lub hr. Walewskiego powołać za świadków, to pewny jestem, że obadwaj nie zadaliby mi kłamstwa.

Nie wiem do czego doprowadzi wotum wczorajszej nocy, zawsze jednak pospieszam wyrazić przekonanie, że tylko rozsądnemu i mądrymu postępowaniu Waszej Wielmożności w bardzo krytycznej chwili należy zawdzięczać, że niepoświęciwszy żadnej zasady, uszliśmy wszelkiego nieporozumienia z tutejszym rządem, któreby mogło podkopać zawiązana szczęśliwie przyjaźń między obudwoma krajami. Mam zaszczyt i t. d.

Cowley.

Francya.

(Przypodobienia do obozu pod Chalons. — Aresztacye. — Domysły wpływu za zmianą ministeryum angielskiego. — Głosy w przesileniu ministeryum angielskiego. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 25. stycznia. Słychać, że przeznaczono już pulki do tegorocznych manewrów w obozie pod Chalons. Ogólna siła wojska, które zbierze się w tym miejscu, będzie wynosić dwa razy tyle, co w zeszłym roku, tj. 50.000 żołnierza. Jak mówią, miano już rozesłać także zaprosiny do wyższych wojskowych i książąt zagranicznych.

— Powszechną uwagę zajmuje w tej chwili wyłącznie proces przeciw spiskowym.

— Do aresztacyi, przedsięwziętych temi dniami na przedmieściu ś. Antoniego, przyłączyło się jak donosi *Independance Belge*, kilka nowych i to z wyższych stanów. Pomiedzy innymi wymieniają między uwięzionymi adwokata H. i pewnego lekarza. Obwinieni mieli brać udział w tajnych towarzystwach.

— Według ostatniego obliczenia ludności posiada Algierya 2,658.962 mieszkańców, mianowicie zaś 88.978 Francuzów, 69.984 cudzoziemców a 2,500.000 krajowców.

— Wzburzone umysły, wywołane we Francyi zmianą angielskiego gabinetu, uspokaja przekonanie, że niższa izba chciała obalić tylko ministeryum Palmerstona, nie zaś angielsko-francuskie przymierze. Dziennik *Patrie* przypomina, że członkowie izby nastając na wniesiony bil Palmerstona, wyrzucili po kilkakroć, że francuskie przymierze nie stoi w żadnym związku z obradami. Upadek angielskiego pierwszego ministra niewywrze zatem złego wpływu na stosunki między Anglią a Francją, ani nieprzeszkodzi przyjęciu bilu przeciw wychodźcom, chociaż może w innej formie jak Palmerstona. Mówią, że hr. Persigny otrzymał z Paryża instrukcyje bardzo pojednawcze.

— W Paryżu kładą ciągle szczególniejszy nacisk na przypuszczenie, że przyjmując regulacyę Gibsona, nie odrzuciła Izba niższa tem samem całego bilu przeciw spiskowym. *Monitor* objaśnia to przypuszczenie w tym samym duchu co i dziennik *Times*.

„Po pierwszym odczycie chciał parlament — pisze francuski dziennik urzędowy — aby miasto przystąpić do drugiego odczytu, głosować naprzód nad wniesioną poprawką. Nie odrzucono zatem całego bilu, odroczone tylko dyskusye w tym przedmiocie, aż pokąd rząd nie odpowie na depeszę francuską, jak tego pragnie rezolucya Gibsona.“

Widać ztąd, że rząd francuski pragnie koniecznie utrzymania bilu, czytując go za pewien rodzaj zadosyćuczynienia dla siebie. Lord Campbell oświadczył jak wiadomo, że wniesiony bil nie dotyka nowych kategorii zbrodni, ale zmienia tylko dotychczasowy wymiar kary a ztąd mógł ujść za prostą tylko poprawką kodexu karnego. Ważne to oświadczenie lorda Campbell nie przytoczył *Monitor* w swem sprawozdaniu z posiedzenia parlamentu na d. 22. lutego.

— *Augsburskiej gazecie powszechnej* donoszą z Paryża, że równocześnie z nominacyą rady regencyjnej, ofiarowano księciu Napoleonowi najwyższy zarząd Algieryi z tytułem wice-króla. Książę nieprzyjął jednak tej posady, pragnąc być zatrudnionym we Francyi.

Belgia.

(Rozprawy w izbach. — Interpelacya względem odrzucenia traktatu handlowego w Holandyi.)

Bruxela, 25. lutego. Wniosek co do inicjatywy rządu przeciw wychodźcom, przystępstwem prasy utrzymał się w obradach izby większością 80 głosów. P. Coomans wniósł interpelacyę względem odrzucenia belgijsko-holenderskiego przymierza handlowego na sejmie holenderskim. Minister spraw zewnętrznych p. de Vriére oświadczył, że uchwała ta powzięta w poufnym komitecie nie doszła jeszcze do wiadomości rządu. Na wszelki wypadek przypisuje minister bardzo małe znaczenie temu wypadkowi, bo zawarty traktat nie wielkie Belgii rokował korzyści. Tego samego zdania był i p. Vilain XIV., były minister spraw wewnętrznych. Zapewniają zresztą z pewnego źródła, że niepomyślną uchwałę sejmu wywołały głównie trudności, jakich nabawiało już nieraz wprowadzanie wody z rzeki Maas do kanałów belgijskich. Rząd holenderski utrzymuje, że kanały belgijskie ujmują w trzech miesiącach letnich tyle wody rzece Maas, że staje się niemal niespławna w granicach holenderskich. Zarzut ten ma może słuszność za sobą, trudno będzie jednak wynaleźć inny sposób wprowadzenia wody do kanałów belgijskich, jak tego pragnie gabinet haagski.

Holandya.

Druga izba holenderskiego sejmu odrzuciła większością głosów tj. 62 przeciw 1, handlowy traktat między Belgią a Holandją.

Szwajcarya.

(Uchwała rady federacyjnej względem emigrantów.)

Berna, 20. lutego. Uchwała rady federacyjnej względem włoskich i francuskich emigrantów w Genewie, brzmi, jak następuje: Szwajcarska rada federacyjna po przeczytaniu sprawozdania departamentu policyi i sprawiedliwości względem powiększania się włoskich i francuskich emigrantów w Genewie równie jak po rozpoznaniu przedłożonych aktów, — zważywszy: 1. że rada federacyjna wypełniając dotychczas powinności internacyjne ciągle zmierzała do tego, ażeby w kantonach pogranicznych nie przebywali wychodźcy, po których rządy ościennych państw słusznie obawiać się mogą, że narażają na niebezpieczeństwo spokojność ich krajów; 2. że od niejakiego czasu w znacznej liczbie zgromadzili się włoscy i francuscy wychodźcy w Genewie; 3. że przedłożono wiele ważnych dokumentów, iż wielka część tych wychodźców, a mianowicie członkowie *Société de secours mutuels italiennes* zajmują się projektami, które w sąsiedzkich rządach słusznie mogą wzniesić obawę i zniszczyć dobre porozumienie Szwajcaryi z państwami ościennymi, — uchwaliła: 1. Wszyscy włoscy i francuscy wychodźcy, którzy prawnie są obwinieni, że biorą udział w politycznych związkach lub przedsięwzięciach, które się nie zgadzają z zachowywanymi dotychczas przez władze federacyjne zasadami względem prawa przytułku, mają być — w duchu dawniejszych uchwał internowania — z kantonu Genewy wydalen. 2. Rozporządzenie to należy rozciągnąć na wszystkich tych włoskich i francuskich wychodźców, którzy bez stałego powołania lub zwyczajnej posady w kantonie Genewy przebywają. 3. Należy wyprawić do Genewy dwóch szwajcarskich komisarzy, którzy mają wyszukać podpadających pod niniejszą uchwałę wychodźców i za przyczynieniem się władz genewskich wykonać internowanie. 4. Wrazie niezgadzenia się komisarzy z władzami genewskimi względem zastosowania tej uchwały, rozstrzyga rada federacyjna. 5. Uchwałę tę należy przesłać rządowi kantonów Genewy, Waadt, Neuenburga, Berny, Solury, Bazylei, względem internowania włoskich i francuskich wychodźców, tudzież kantonom Wallis i Tessyn względem wychodźców włoskich. Berna, 15. lutego 1858 (podpisy).

Włochy.

(Zgromadzenie proboszczów na Watykanie. — Wiadomości bieżące.)

Rzym, 14. lutego. Rozporządzeniem kardynała-wikaryusza, który jako biskup Rzymu zastępuje miejsce Ojca świętego, zostali wszyscy proboszczowie i kaznodzieje rzymscy dnia 11. b. m. na Watykan powołani, by przyjąć Jego Świątobliwości apostolskie błogosławieństwo i zbawienne nauki. O pół do jedenastej przybył do sali „dei Bussolanti“ zastępca kardynała-wikaryusza, Antonio Luigi Bussi, arcybiskup z Ikonium w sutaniu, gdyż należy do zakonu minorytów i był przez wiele lat proboszczem w kościele „dei dodici Apostoli.“ — Dla swych zasług położonych osobliwie w czasach rewolucyjnych, został z swej posady bezpośrednio na wyższe wysokie stanowisko wyniesiony. Arcybiskup usiadł. Przed nim uklękł kapłan i odczytywał „Confessio Tridentina.“ — Instalowani proboszczowie usiedli na swych krzesłach, inni uklękli i odmawiali słowa wyznania wiary. Ci, którzy przy tej sposobności nigdy jeszcze nie składali przysięgi, przysięgli na ewangelię u łona zastępcy. Był to uroczysty obrządek. Liczba zgromadzonych wynosiła blisko 120 osób. O pół do dwunastej rozwarły się podwoje dwóch przybocznych sali; w pierwszej stała honorowa gwardya, druga była sala tronu, niebardzo obszerna, bez szczególnych ozdób i o dwóch oknach. Na przeciwko okien i w głębi sali pod ścianą siedział Ojciec święty pod baldachinem na tronie. Zgromadzenie ustawiło się w ścisłym półkole przed tronem, poczem Ojciec święty dłuższą miał mowę. Przy końcu zrobił Ojciec święty niektóre uwagi proboszczom: że jest wprawdzie przekonany o ich gorliwości, ale przecież wydarzyło się temi dniami, że dwoje dzieci nieumiało ani wyznania wiary ani modlitwy pańskiej. Jest to niezawodnie winą rodziców, ale obowiązkiem kapłana jest czuwać nad całą rodziną. Temi dniami żądano przy ś. chrzcie, dać córce imię Aspazya, synowi zaś imię Waszyngton. Powinno się raz już położyć tamę tym niekościelnym chętkom, i nauką usunąć niewiedomość. Przy końcu podniósł się Ojciec święty, wzywał do świętej gorliwości w wypełnianiu duchownych obowiązków i kaznodziejstwa, i udzielił uroczyste i głośno apostolskie błogosławieństwo.

— Ostatniemi czasy zbiera śmierć liczne ofiary w gronie rzymskich kardynałów. Zmarł znowu jeden z nich, pierwszy dziekan ś. kolegium, Ludovico Gazzoli, licząc lat 84. Jestto zatem z kolei szósty kardynał, który w ciągu tej zimy rozstaje się z światem. Ze zmarłym niedawno kardynałem Fieschi wygasła sławna rodzina, z której koła wyszedł śmiały spiskowy Jan, Ludwik Fieschi. W Medyolanie zmarł także książę Emil Belgioso, mąż księżny Krystyny Belgioso. Iż niema męskich potomków, spada książęcy tytuł zgasłego na jego brata hr. Antoniego Belgioso.

Niemce.

(Swoboda katolickiego kościoła.)

Sztutgarda, 23. lutego. Katolickie nabożeństwo odzyskuje dawne swe prawa. W sąsiednim Kantsztadzie, gdzie corocznie bawi na kuracyi kilka tysięcy osób z rozmaitych krajów i rozmaitego wyznania, zamierzają także budować kościół.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Seminaria na Syberji zaprowadzone.)

Petersburg, 18. lutego. Dnia 28. lutego zbierze się komitet szlachty gubernii niższo-nowogrodzkiej, aby naradzić się wspólnie nad środkami do zniesienia poddaństwa.

— W Tomsku w Syberji zaprowadzają z początkiem roku szkolnego 1858-59 duchowne seminaryum z dotacją 9.000 rubli. — Chrześcijaństwo krzewi się bujnie u nomadnych Mongołów a szczególnie Burjatów nad wyższym Irkutem.

Turcyja.

(Wyprawa na Herzogowinę i zajęcie z Czarnogóra. — Napady Czarnogórców. — Handel na Bejrut.)

Ambasada turecka w Wiedniu miała otrzymać wiadomość, że jedna część korpusu Halil Baszy przybyła już do Mostaru i rozpoczęła kroki nieprzyjacielskie przeciw powstańcom. Do spotkania przyszło pod wyższemi Zubcami, gdzie owarowani rokoszanie zupełnie odnieśli klęskę. Basza skutarski otrzymał rozkaz obsadzić wojskiem wsie Seoce i Kernice, które poddały się pod zwierzchnictwo Czarnogórców. Czterem batalionom strzelców polecono wkroczyć do Czarnogóry. Książę Danilo poznał już jak się zdaje, że tą razą myśli wystąpić Turcyja z wszelką surowością przeciw księstwu; bo w ogłoszonej niedawno nowej proklamacji oświadcza publicznie, że Montenegrojni biorąc udział w walkach pod Zubcami i Trebinją działali wbrew jego woli.

— Położone nad jeziorem skutarskim wsie tureckie Seoce i Kernice poddały się Czarnogórcom jak douoszą z Cattaro. Senator Piotr Filipów udał się zaraz w 20 ludzi zająć obydwie włości. — Niebawem mają Montenegrojni nadesłać w te strony 2.000 krzyżaków mosiężnych, aby je nosili mieszkańcy u kapeluszków na znak wybawienia.

Bejrut. Ze wszystkich miast Syrii i Karamanii, Bejrut co się tyczy swych handlowych stosunków z Europą, zajmuje pierwsze miejsce. Parowa żegluga morza śródziemnego, która się ostatnich lat tyle powiększyła, rozwija w Bejrucie szczególniejszą czynność i nadała jego handlowi wielki popęd.

Z geograficznego położenia swego stanie w czasie Bejrut jak Smyrna i Salonika wraz z Alexandryą głównym lądowiskiem w europejskim handlu z odległym wschodem. Utwierdza nas wtem przekonaniu projektowana kolej żelazna, która w Alexandrecie albo Seleucyi ma się zacząć, iść na Alepo, pod Rakką łączyć Eufrat z średnim morzem a dalej z perską odnogą. Nie chodzi nam tu o trudności rozwiązania tego projektu; ale w obec kwestyi Suez, sądzimy, że parowiec morski wprzód otworzy bramy perskiej odnogi i nada inny kierunek handlowi Bagdadu i szczęśliwej Arabii, nim lokomotyw lądowy połączy Eufrat z morzem śródziemnym. Wykonanie tego projektu ze względu na ogromne koszty i trudność zabezpieczenia takiego dzieła od spustoszenia koczujących narodów barbarzyńskich, pozostanie puścizną dla następnych pokoleń.

Karawany ciągną z Basry i Bagdadu na Palmirę. Tu dzieli się droga do Bejrutu i Aleppo, obydwie odległości są prawie jednakie, ale Bejrut ma korzyść z swego położenia nad morzem, podczas gdy Aleppo, bądź na Antyochię do Seleucyi, bądź wprost do Alexandrety, zawsze jeszcze ma trzy dni karawanowe do morza.

Kanałem Suez utworzyłby się dla handlu pomyślniejszy gościńiec, a Europa weszłaby w bezpośrednią komunikację z temi zamożnymi krajami, handel Bejrutu zaś, znalazłby kanałem Suez sówite wynagrodzenie w powiększonym odbycie swych produktów w Peluzjum albo w Alexandryi.

Bejrut z Libanem, Damaskiem i z bogatemi krajami Mezopotamii nad Euratem, może się spodziewać wielkiej przyszłości; zwłaszcza im bardziej ustalą się stosunki w tych okolicach i uczynią je przystępnymi kulturze, wtedy zostanie Bejrut dla europejskiego handlu główną targowicą na odbyt jego towarów.

Coraz bardziej daje się czuć potrzeba połączyć Bejrut spławnym gościńcem z Damaskiem, i zapewne niezadługo nastąpi wykonanie tego projektu. Prawda, że marynarskie stosunki nieprzyjemne są żegludze tak tutaj jak wszędzie na wybrzeżu syryjskim i karamańskim. Nigdzie nie ma na tych wybrzeżach bezpiecznego portu. Tantejszy rząd zaniedbał dotychczas przyjść w pomoc żegludze założeniem grobli i murowanych brzegów portowych. Smutne w samej rzeczy są w tym względzie tutejsze stosunki, któreby niewielkim kosztem polepszyć się dały.

Główny handel Bejrutu z głębią kraju spoczywa głównie w rękę domów arabskich; również greckie domy, osiadłe w Anglii, mają związki handlowe z głębią kraju; dalej zastępują tu stan handlowy wszystkie narodowości europejskie.

Przywożą tam głównie angielską bawełnianą przedzę, drukowane wyroby wełniane, sporządzone ściśle w smaku orientalnem, lekkie chustki wełniane, towary galanteryjne żelazne, stalowe i szklane. Wywożą zaś: jedwab surowy, kokony, surowe płody wszelkiego rodzaju, owoce południowe, skóry zwierzęce, materye farbierskie, korzenie, tytoń, zwłaszcza sławną lattakię i dżebel dla Konstantynopola i Alexandryi.

Para prawie wyrugowała zupełnie z tantejszych wód, okręta handlowe, które już rzadko się pojawiają i są zwykle naładowane węglem do Bejrutu. Okręta te biorą z powrotem ładunek zwykle do Anglii.

Tem żywszy jest tutaj ruch żeglugi parowej.

Lloyd austriacki żegluguje na Bejrut co 14 dni jadąc lub powracając z Smyrny do Alexandryi; poboczną linią łączy stacye karamańskie ze Smyrną i Bejrutem i tworzy na obu kończynach dalszą komunikację z Europą. Konstantynopolem, Egiptem i td.

Messageries Imperiales zawijają do Bejrutu w 14dniowej swej podróży z Marsylii na Alexandryę do Konstantynopola i na odwrót.

Paropływy angielskie przybywają bez planu podróży regularnie co 10 lub 12 dni; tureckie parowce żeglują z Konstantynopola na Bejrut do Alexandryi co 14 dni, jednakże przeznaczone są głównie tylko na przewóz osób; holenderskie, belgijskie parowce należą jeszcze do rzadkich gości; kompanie Bassin i Fossin w Marsylii utrzymują same jedne bezpośrednią komunikację między Marsylią na Rodus, Bejrutem co 15 dni.

Żwawy ruch żeglugi parowej na tej drodze jest dowodem wzrastającego handlu.

A z y a.

(Telegram indyjski.)

Dziennik *Oriental* przybył do Suez z wiadomościami z Bombaju z dnia 28. stycznia. Naczelnny wódz udał się dnia 14. stycznia z główną kwaterą na dotychczasowe stanowisko Walpole brygady. Ten korpus posunięto dawniej po nad Ganges dla rzucenia mostu u splywu tej rzeki na przeciwko Rumghuru. Po ukończeniu tej pracy przybył brygadyer Walker do Rohilkundu. — Naczelnny wódz zrobił przegląd brygady, poczem wysłał ją do Bareilly, wyprzec z miasta powstańców stojących pod dowództwem Han z Bahadora-Hana. Sir Colin Campbell zamierzał nieudawać się do Rohilkundu z główną swą armią tak długo, póki nie przyłączy się do niego ciężka artylerya wysłana z Agry pod konwojem 38 pułku. Zdaje się zatem, że działania na Oudę mają rozpocząć się dopiero po wyparciu powstańców z Rohilkundu. Powstańcy, którzy z Rohilkundu wpadli dnia 30. stycznia do dystryktu Moozufernugur, zostali wojskiem kapitała Boisragen pobici i za rzekę wyparci. Potwierdzi się to, natenczas koncentracją rozmaitych kolumn z Jubbulpore, Rewy i Sehore przełamie się na tym punkcie wszelki opór. Między kapitanem Montgomery, superintendentem policji w Ahmedasurze, a oddziałem Bhillów w dystrykcie Chaulowe przyszło na gościńcu do Malagameru do starcia, przyczem kapitan Montgomery, 3 innych oficerów i 50 ludzi otrzymało rany.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 28. lutego. Najdostojniejszy Arcyksiążę jeneralny-gubernator Ferdynand Maxymilian przybył tu z Wenecyi, zwiedził Miramare a pojutrze wyjeżdża z powrotem.

Paryż, 27. lutego. *Monitor* zawiera urzędowe sprawozdanie z Chin co do środków, jakie postanowiono aby zburzyć Kanton na wypadek rozruchu.

Paryż, 28. lutego. Orsiniego, Rudia i Pierrego odprowadzono do więzienia *Roquette*. Skazani apelowali do sądu kasacyjnego.

Monitor dzisiejszy zawiera dekret cesarski, który z dniem 31. marca znosi monopol rzeźnictwa i rozwiązuje kasę w Poissy.

Londyn, 28. lutego. Sobotni *Globe* donosi z pewnego źródła, że tak lord Derby jak i Disraeli zapewnili hrabiemu Persigny pomoc swoją w bilu lorda Palmerstona przeciw spiskowym. Disraeli miał się przytem wyrazić, że postanowienia tego bilu poczytuje za mało jeszcze surowe.

Turyń, 27. lutego. Głównych przewodzców rozruchu w akademii wojskowej odstawiono do cytadeli. Wszyscy mają uleż wykluczeniu. Czternastu innych zamknięto w koszarach jazdy. Pułkownik Pettinengo mianowany został prowizorycznym komendantem akademii.

Genua, 26. lutego. *Corriere mercantile* wylicza ponownie siedm napadów zbójceckich, zaszyte na publicznym gościńcu od 22. do 23. lutego wieczór. O przyczynach przedsięwziętych ostatniemi dniami środków ostrożności obiegają dotychczas same tylko pogłoski. Mówią między innymi, że przygotowywał się w mieście nowy wybuch spiskowych. Jakiś okręt pod banderą amerykańską napełniony bronią, jak się domniemywano, zostawał pod pilną strażą, przydano mu nawet do boku paropływ wojenny „Mozambano“.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 2. marca. Na wczorajszy targ przypędzono w ogóle 142 sztuk bydła rzeźnego, jako to z Żółkwi 20 sztuk, z Ukersberg 6, z Bóbrki 35, z Krzywczyc 15, z Bursztyna 6, a z Dawidowa 3 stada po 20 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 139 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 310 £ mięsa i 36 £ łoju, 54r.; sztuka zaś, którą szacowano na 360 £ mięsa i 50 £ łoju, kosztowała 60r. mon. konw.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych foraliów, jakie były w pierwszej połowie lutego na

targach w obwodach: Żółkiewskim, Stryjskim, Sanockim, Stanisławowskim i Kołomyjskim.

Obwód	Żółkiew		Stryj		Sanok		Stanisław		Kołomyja	
	mon.	kon.	zł.	kr.	zł.	kr.	zł.	kr.	zł.	kr.
Mec pszenicy	2	19	2	41	2	39	2	29	2	34
„ żyta	1	21	1	49	1	42	1	44	1	41
„ jęczmienia	1	17	1	18	1	23	1	20	1	15
„ owsa		45		52		50		46		39
„ hreczki	1	19	1	39			1	10	1	49
„ kukurudzy	1	10	2	12			1	57	2	3
„ kartofli		32		44		51		47		53
Cetnar siana	1	2		51		58	1		1	12
„ wełny	100						50			
Sąg drzewa twardego	5	38	5	30	6	10	6	16	5	12
„ „ miękkiego	4	21	4	20	3	51	5	10	3	24
Funt mięsa wołowego		4 ¹ / ₂		4		5 ² / ₅		3 ³ / ₅		2 ³ / ₅
Mas okowity		22		30		46		27		35

Ołomuniee, 17. lutego. Spęd była rzeźnego na dzisiejszym targu wynosił 86 wołów. Przypędzili: Samuel Römer i spółka z Dębicy 12, Abraham Juda z Mielca 10, Jakób Schindler z Drohobycza 34, małemi partjami 30 sztuk wołów. Z powyższej liczby 86 sztuk galicyjskich wołów zostało 25 sztuk dla przesadzonej ceny niesprzedanych. Cetnar mięsa wypadł na 51r. w. w. Najwyższa cena za parę wołów ważących 740 $\mathcal{E}$ mięsa i 100 $\mathcal{E}$ łożu wynosiła 452r. w. w., najniższa za 500 $\mathcal{E}$ mięsa i 40 $\mathcal{E}$ łożu 275r. w. w. Cena przeciętna za 645 $\mathcal{E}$ mięsa i 60 $\mathcal{E}$ łożu wynosiła 360r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 2 marca.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	42	4	45
Dukat cesarski . . . . . „ „	4	46	4	49
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . „ „	8	15	8	19
Rubel srebrny rosyjski . . . . . „ „	1	35 ¹ / ₂	1	36 ¹ / ₂
Talar pruski . . . . . „ „	1	32	1	33 ¹ / ₂
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . „ „	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } bez	79	18	79	48
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } kuponów	78	33	79	3
5% Pożyczka narodowa . . . . . }	84	—	84	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 2. marca.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	79	30
„ sprzedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	80	—
Wartość kuponu od 100 złr.	—	40 ² / ₈

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 2. marca.

Oblig. długu państwa 5% 81¹⁸/₁₆; losowane obligacje 5% —; obligacyi długu państwa 4¹/₂ 72¹/₄; 4% —; 3% —; 2¹/₂ —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; pożycz. nar. z r. 1854 84¹/₄. Oblig. banku —. Akcye bankowe 980¹/₂. Akcye zakładu kredytowego 258¹/₂. Akcye kolei póln. po 1000 złr. 1873³/₄. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wypłatą —; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciśkiej —. Kolej cesarskiej Elżbiety —. Kolej połud. póln. komunikacyjna 189. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 564¹/₂. Akcye żegl. parowej Lloyd'a po 500 złr. —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr. 601¹/₂. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 79³/₁₆. detto węgierskie 80¹/₄. Amsterdam —. Augsburg 105¹/₄. Bukareszt 268. Konstantynopol 480. Frankfurt 104³/₄. Hamburg 77³/₄. Lipsk —. Liworna —. Londyn 10 — 14. Medyolan 104³/₄. Marsylia —. Paryż 123. Agio duk. ces. 7¹/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. marca.

Hotel Langa: PP. Hr. Thun Alex., c. k. major, z Rawy. — Bobrowski Karol, c. k. rotmistrz, z Andrychowa.

Hotel angielski: PP. Dwernicki Alex., adwokat krajowy, z Wiednia. — Torosiewicz Michał, z Połtwy. — Baroni Jan, ze Slowity. — Br. Berster, c. k. porucznik, ze Żółkwi. — Rojowski Felix, z Cieszanowa.

U Milikowskiego: P. Miski Wład., z Muliny.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. marca.

PP. Br. Brückmann Ksaw., do Wołoszczy. — Dahlke Felix, do Łąki. — Hagen Edw. i Gustaw, do Wielkichócz. — Hubicki Karol, do Ożydowa. — Jaworski Apol., do Ordowa. — Janko Henr., do Hoszan. — Kreutzer Edw., c. k. podporucznik, do Żółkwi. — Kutkowski Wład., do Czerlan. — Kopowski Jakób, do Kurowie. — Smalawski Felix, do Uherzec. — Hr. Wurmbrand Henr., c. k. porucznik i Br. Wimmersberg, c. k. podporucznik, do Żółkwi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	324.92	— 6.5 ⁰	88 0	południowy	sl.	pochmurno
2. god. popoł.	324.39	+ 0.3 ⁰	79 5	„	„	„
10. god. wiecz.	323 83	— 2.0 ⁰	91.6	„	„	„

T E A T R.

Dziś przedst. polskie: „Cudzoziemszczyzna,“ komedia w 3 aktach oryginalnie wierszem napisana przez Alex. hr. Fredry, i „Przy fortepianie,“ komedia w 1 akcie z francuskiego, przekładu p. Juliana Wilkoszewskiego.

KRONIKA.

Z urzędu targowego królewskiego miasta Lwowa wymierzono w czasie od dnia 11go do końca lutego 1858 następujące kary:

I. Rzeźnikowi A. M. skonfiskowano na fundusz miejscowych ubogich partjom odważone mięso 2 razy, zaś rzeźnikom K. M. i A. G. po raz, a mianowicie za niesłuszne dowożenie kości, partjom wydano inne mięso, a rzeźników pociągnięto prócz tego za przestępstwo taryty do dalszej odpowiedzialności.

II. Za pokrzywdzenie publiczności wmięszaniem kwaśnej śmietany przy sprzedaży mleka i sera ukarano trzy partje nie tylko konfiskatą przedawanego mleka i sera na korzyść funduszu miejscowych ubogich, ale oraz karą pieniężną.

III. Trzy partje skazano na karę pieniężną za podkupywanie w rannych godzinach.

IV. Trzy partje skazano za nieupoważnione sprzedawanie południowych owoców, i 2 partje za nieupoważniony tandycarski handel na kary pieniężne.

V. Trzy partje skazano na tę samą karę za sprzedawanie towarów w dniach świątecznych podczas zakazanych godzin.

VI. B. E., właścianin z Siemianówki, został skazany na pieniężną karę za sprzedaż owsa fałszywą miarką.

VII. Trzy żydówki, przekupki, skazano na pieniężną karę za zatarasowanie przejścia.

VIII. T. L., przekupka mięsa, została skazana na pieniężną karę za sprzedawanie węgrowatej wieprzowiny, prócz tego zabrano jej węgrowate mięso.

IX. U dwóch handlarzy wiktualiami zabrano w przytomności przelożonego gremium aptekarskiego drażniące lekarstwa, i oddano je przynależnej władzy.

X. Dziewięć partyi skazano na pieniężną karę za przestępstwo przepięsów cymmentarnych.

XI. Siedmiu przekupniów skazano na karę pieniężną za nieupoważniony handel pieczywa.

XII. W mieście, równie jak we wszystkich czterech przedmieściach wano i rozpoznawano rozmaite rodzaje pieczywa we wszystkich klepikach i

budkach. Znalezione, że pieczywo w ogóle jest dobre, i że po jednym grajca-rze sprzedają pieczywa w przeciętnej wadze następującej:

pieczywo na maśle po	3 ¹ / ₄
bułki po	6 ¹ / ₂
biały pszenny chleb po	9 ¹ / ₆
żytni chleb po	10 ¹ / ₆
tutejszy pszenny chleb razowy po	14 ¹ / ₂
tutejszy żytni chleb razowy po	20
wiejski chleb razowy po	21 ¹ / ₂
domowy chleb u kolonistów po	13 ⁵ / ₆
żydowski chleb domowy z Kulikowa po	12 ⁵ / ₆
żydowski chleb domowy z Żółkwi po	15 ¹ / ₄

U pana Murray w Londynie wyszła ozdobiona piękną typografią: „History of Ancient Pottery“ (historia dawnego garncarstwa). By Samuel Birch. 2 Vols. Jest to niezawodnie jeden z najzupełniejszych traktatów w tej gałęzi techniki, i rozbiera także wykopaliska w Asyrii i małej Azji. Literary Gazette mówi: „Dzielo pana Birch jest prawdziwym wzbogaceniem literatury nie samcj angielskiej, ale całego uczonego świata dla wielkiej przysługi, z jaką ułatwia studia klasyczne.“

Rozmaitości nr. 9.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Bohemolec Franciszek. Pisarz komedyi i Wydawca Monitora od roku 1764 do 1784.
2. Zbiory archiwalne: List Fryderyka Wilhelma, Króla Pruskiego, do księdza Arcybiskupa gnieźnieńskiego, Prymasa Polski i Litwy. List Króla Augusta II. do Teodora Potockiego, Prymasa Polski z zaproszeniem do siebie.
3. Delhi i Wielki Mogoł.
4. Obuwie z Nosami.